

Skalník zpěvný (*Monticola saxatilis*) zastižen v Podkrkonoší

Spring record of subadult male of Common Rock Thrush (Monticola saxatilis) in District of Semily

Ladislav JASSO

Proseč 25, 513 01 Semily; e-mail: jasso.l@seznam.cz

ÚVOD

Skalník zpěvný (*Monticola saxatilis*) hnízdí na kamenitých svazích porostlých řídkou vegetací v rozsáhlém území od severozápadní Afriky přes Pyrenejský poloostrov, Itálii, Alpy, Balkán, Turecko, dále ve Střední Asii až po Mongolsko a severní Čínu. V Evropě jde o ubývající druh, ze středoevropských tradičních hnízdišť už téměř vymizel. Z území Polska se na počátku 21. století uvádí 0 až 5 hnízdních párů (TOMIALOJC & STAWARCZYK 2003), na Slovensku pravděpodobně vyhynul po roce 2008 (OLEKŠÁK 2010), populace v Maďarsku byla odhadována v roce 2008 pouze na 1 až 5 párů (HADARICS & ZALAI 2008). V České republice skalník zpěvný naposledy hnízdil v roce 1979 na Pavlovských vrších (ŠŤASTNÝ & HUDEC 2011).

Skalník zpěvný zimuje v subsaharské Africe od Súdánu po jižní Tanzánii, v jižní Asii v Indii, Íránu a na Arabském poloostrově. V mimohnízdni době byl zaznamenán i daleko od pravidelných hnízdišť. Pozorován byl například na Britských ostrovech, v zemích Beneluxu, v Pobaltí, ve Skandinávii a i na Madeiře a Kanárských ostrovech (ŠŤASTNÝ & HUDEC 2011).

VLASTNÍ POZOROVÁNÍ A DISKUSE

Skalníka zpěvného jsem poprvé zaznamenal 21. 5. 2016 v podvečer v obci Chuchelna v okrese Semily v místní části Slap (kvadrát 5357, koordináty 50°61' N 15°28' E, nadmořská výška 500 m n. m.), kdy nade mnou přeletěl a přistál na komíně nejbližšího domu. Následující den 22. 5. 2016 se pták dopoledne zdržoval na střechách domů v okrajové části obce (obr. 1). Větší část odpoledne lovil potravu v přilehlém sadu. Další dny již nebyl spatřen. Jednalo se pravděpodobně o nevybarveného samce v druhém roce života (CLEMMENT & HATWAY 2000). Pozorování bylo schválené faunistickou komisí pod č. j. 21/2016.

V České republice je skalník zpěvný po roce 1980 velmi vzácným zjevem. Pozorován byl pouze na Šumavě na Jezerní slati dne 17. 5. 1981, v Jeseníkách na Petrových kamenech 5. 7. 1990, v Českém krasu u Koněprus 19. 8. 1992 a jeden skalník zpěvný se zdržoval v okolí Hnanic na Znojemsku od 16. do 21. 5. 1994 (ŠŤASTNÝ & HUDEC 2011). V nedávné minulosti byl skalník zpěvný dvakrát zaznamenán v Krkonoších (FLOUSEK *et al.* 2015). Na českém jižním úpatí Sněžky byl jeden samec zastižen 16. 7. 1999 (KONVIČKA & BENEŠ 1999) a ve Sněžných jámách na polské (slezské) straně Krkonoš byl jeden pravděpodobně protahující samec ve svatebním šatu pozorován dne 19. 5. 2012 (DOBROWOLSKA-MARTINI 2012). Recentně byl dne 15. 5. 2014 jeden nevybarvený jednoletý samec skalníka zpěvného zastižen na polním hnojišti u obce Mahouš na Prachaticku (KUBELKA 2014).

Z přehledu novodobých záznamů výskytu skalníků zpěvných na našem území je zřejmé, že se ve většině případů jednalo o migrující samce na jarním tahu ve druhé polovině května.

Obr. 1: Jednoletý samec skalníka zpěvného (*Monticola saxatilis*), Chuchelna, okres Semily, 22. 5. 2016. Foto: R. Stehlík.

Fig. 1: Male of Common Rock Thrush (*Monticola saxatilis*) in subadult plumages. Chuchelna, District of Semily, 22nd May 2016. Photo by R. Stehlík.

SOUHRN

V článku jsou popsány okolnosti pozorování jednoletého samce skalníka zpěvného (*Monticola saxatilis*) v obci Chuchelna (okres Semily) ve dnech 21.–22. 5. 2016. Jedinec se zdržoval nejčastěji na střechách budov, nebo lovil potravu v přilehlém sadu.

SUMMARY

The present paper describes rarity record of migrant subadult male of Common Rock Thrush (Monticola saxatilis) in Chuchelna village, District of Semily. The bird was observed from 21st to 22nd May 2016, most often foraging in villige on roofs and in adjacent orchard.

PODĚKOVÁNÍ

Za kvalitní dokumentaci děkuji místnímu fotografovi Richardu Stehlíkovi ze Semil.

LITERATURA

CLEMENT P. & HATWAY R. 2000: *Thrushes*. Christopher Helm, London.

DOBROWOLSKA-MARTINI K. 2012: Pierwsze wspólczesne stwierdzenie nagórnika *Monticola saxatilis* w polskiej części Karkonoszy. *Ptaki Śląska* 19: 135–137.

- FLOUSEK J., GRAMSZ B. & TELENSKÝ T. 2015: *Ptáci Krkonoš – atlas hnízdního rozšíření 2012–2014 / Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków legowych 2012–2014*. Správa KRNAP Vrchlabí, Dyrekcja KPN Jelenia Góra.
- HADARICS T. & ZALAI T. 2008: *Nomenclator avium Hungariae – Magyarország madarainak névjegyzéke [An annotated list of the birds of Hungary]*. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest.
- KONVIČKA M. & BENEŠ J. 1999: Skalník zpěvný (*Monticola saxatilis*). In: Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 1999. *Prunella* 25: 17.
- KUBELKA V. 2014: Skalník zpěvný (*Monticola saxatilis*). In: ČSO: *Birds.cz – pozorování ptáků*. Dostupné on-line na http://birds.cz/avif/obsdetail.php?obs_id=522290. Naposledy navštíveno 5. 10. 2017.
- OLEKŠÁK M 2010: Vyhynul v roku 2009 na Slovensku skaliar pestrý? *Vtáky* 2: 11.
- TOMIAŁOJC L. & STAWARCZYK T. 2003: *Awifauna Polski, rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „proNatura“, Wrocław 2003.
- ŠŤASTNÝ K. & HUDEC K. (eds) 2011: *Fauna ČR. Ptáci 3/I*. Academia. Praha.

